

Pravidla debaty formou „Britské parlamentní debaty“

1. Cíle debaty

1.1 Cílem je přitažlivým způsobem napomáhat rozvoji dovedností, schopností a znalostí účastníků. Soutěžní debata má vyváženou měrou vzdělávat, formovat osobnost debatéra, ale také obsahovat sportovního ducha a společenské aspekty. Upřednostňování jednoho či několika těchto požadavků na úkor jiných znamená nepochopení základních principů soutěžní debaty.

1.2 Účastníci soutěžní debaty se proto zavazují, že budou zachovávat zásady fair play, slušného chování a rytířství v tom nejlepší smyslu slova, vědomě nepoužijí nepravdivou informaci a jsou ochotni debatovat na dané teze.

1.3 Rozhodčí se zavazují, že budou postupovat ve stejném duchu a v souladu s ním budou také debatéry hodnotit.

2. Formát debaty

2.1 V debatě soutěží 4 týmy, za každý tým debatují 2 osoby (v debatě budiž nazýváni „členové sněmovny“). Dále se debaty účastní rozhodčí nebo panel rozhodčích a osoba, jež celé debatě předsedá („předsedající sněmovny“). Předsedající osoba bývá obvykle i hlavním rozhodčím, ale může to být také člověk, který debatu nerozhoduje.

2.2 Debatující týmy se skládají z následujících členů:

- První vládní tým, tzv. „zahajující vládní tým“: „premiér/ka, předseda/kyně vlády“ či „první člen/ka vlády“ a „vicepremiér/ka“, „místopředseda/kyně vlády“ či „druhý/á člen/ka vlády“.
- První opoziční tým, tzv. „zahajující opoziční tým“: „předseda/kyně opozice“ či „první člen/ka opozice“ a „místopředseda/kyně opozice“ či „druhý/á člen/ka opozice“.
- Druhý vládní tým, tzv. „uzavírající vládní tým“: „první ministr/yně“ či „třetí člen/ka vlády“ a „druhý/á ministr/yně“ či „čtvrtý/á člen/ka vlády“.
- Druhý opoziční tým, tzv. „uzavírající opoziční tým“: „první stínový ministr/yně“ či „třetí člen/ka opozice“ a „druhý/á stínový/á ministr/yně“ či „čtvrtý/á člen/ka opozice“.

2.3 Členové sněmovny mluví v následujícím pořadí:

1. premiér/premiérka
2. předseda/předsedkyně opozice
3. vicepremiér/vicepremiérka
4. místopředseda/místopředsedkyně opozice
5. první ministr/yně
6. první stínový ministr/yně
7. druhý ministr/yně
8. druhý stínový ministr/yně

2.4 Každý ze členů sněmovny pronese projev dlouhý 6 minut.

3. Téma debaty

Téma debaty by mělo být voleno tak, aby nabízelo spor a nebylo dvojnásobné.

4. Příprava k debatě

4.1 V britském parlamentním formátu se debatuje především na předem neznámá témata. Témata vyhláší organizátor, který musí také zajistit rovné podmínky pro všechny týmy, tzn. dohlédnout, aby se téma debaty dozvěděly ve stejný čas a žádný z týmů nebyl zvýhodněn v době přípravy na debatu.

4.2 Debata by měla začít patnáct minut poté, co je organizátorem soutěže vyhlášeno téma debaty. Čas pro přípravu týmů může organizátor soutěže/turnaje prodloužit za podmínky, že o tom v dostatečném předstihu vědomí všechny účastníky debaty.

4.3 Příprava debaty se smí účastnit pouze členové týmu, nikdo více.

4.4 Týmy by měly dorazit na místo debaty nejpozději pět minut po termínu, na který byl stanoven začátek debaty. Nedodržení tohoto času může porota postihnout nulovým bodovým ohodnocením týmu (viz bod 5.2.2 těchto pravidel)

4.5 Debatujícím je dovoleno používat jakýkoliv tištěný či psaný materiál a to jak během přípravného času, tak v debatě samotné. Zahrnuje knihy, časopisy, noviny, zápisy ze seminářů a jiné podobné materiály. Je třeba mít na paměti, že užívání těchto pomůcek může ovlivnit debatérovo hodnocení v kategorii stylu. Používání elektronických zařízení (notebooky, Internet apod.) je během přípravného času, stejně jako v průběhu debaty, zakázáno.

5. Role týmů v debatě

5.1 Zahajující vládní tým musí představit definici tématu, sestavit svou argumentační linii a rozvést své argumenty, aby v debatě prokázal platnost navrhované teze.

5.2 Zahajující opoziční tým musí především vyvrátit argumentační linii vedenou prvním vládním týmem. Měl by také sestavit svou argumentační linii a rozvést své argumenty.

5.3 Uzavírající týmy (vládní i opoziční) musí rozšířit argumentační linii zahajujících týmů a vyvodit z argumentů nějaký závěr.

5.4 Všechny týmy by měly pozorně naslouchat ostatním a mít na paměti, že je důležité na každý argument reagovat, nenechat jej bez odpovědi. V debatě musí existovat spor!

5.5 Týmy na stejné straně v debatě (tzn. např. oba týmy vládní) by se měly navzájem podporovat, pokud předložená definice a argumentační linie druhého týmu není "nerozumná", v jiném případě mají právo tuto definici v souladu s pravidly napadnout.

6. Faktické připomínky

6.1 Faktické připomínky (komentáře či otázky směřované k řečníkovi) mohou být vzneseny během druhé až páté minuty řečnickova projevu, první a poslední minuta je proti faktickým připomínkám chráněna.

6.2 Faktické připomínky mohou být směřovány pouze na členy oponujících týmů (tzn. zastávajících v debatě opačnou roli, nikoli týmu hrajícímu na stejné straně, tzn., že premiér může vznášet připomínky pouze a jedině proti členům opozice, a to proti všem čtyřem).

6.3 Při vznesení faktické připomínky je třeba se postavit, jednu ruku položit na hlavu a druhou ruku natáhnout směrem k řečníkovi. Člen sněmovny může zároveň i nahlas oznámit, že má faktickou připomínku nebo užít podobně znějící frázi, která dá tento jeho záměr jasně najevo. Se svou připomínkou poté počká na pokyn řečníka.

6.4 Řečník může na faktickou připomínku reagovat/odpovědět, nebo může odmítnout se k ní vyjádřit.

6.5 Faktická připomínka by neměla být delší než 15 vteřin.

6.6 Řečník může člena sněmovny, který proti němu vznáší faktickou připomínku, požádat, aby se opět posadil (rozhodnout se vůbec připomínku nevyslechnout).

6.7 Každý člen sněmovny by měl vyslechnout a zodpovědět nejméně dvě faktické připomínky. Členové sněmovny by měli také v dostatečném počtu připomínky nabízet.

6.8 Technické připomínky a ohrazení proti výrokům soupeře nejsou v této formě povoleny.

7. Časové rozvržení řeči

7.1 Projevy řečníků trvají 6 minut (konec řeči by měl být jasně, nejlépe audiovizuálně označen, signál časoměřiče by měl být debatujícím před začátkem debaty znám). Projevy překračující 6 minut a 15 vteřin mohou být penalizovány.

7.2 V první a poslední minutě projevu nesmějí být pokládány faktické připomínky. Tyto časové intervaly by měly být rovněž jasně časoměřičem označeny.

7.3 Pokud není k dispozici žádný dobrovolný časoměřič, je měření času povinností předsedajícího sněmovny, případně hlavního rozhodčího.

7.4 Jednotlivé řeči na sebe navazují v daném pořadí (viz bod 2.3); týmy nemají k dispozici žádný oddechový čas.

7.5 Řečníkům udílí v daném pořadí slovo předsedající sněmovny.

8. Definice v debatě

8.1 Definice

8.1.1 Definice by měla jasně vyjádřit předmět sporu (či předměty sporu) důležitý pro danou debatu, vycházející z tématu debaty, a upřesnit význam těch termínů, které vyžadují konkrétnější vysvětlení pro pochopení debatované problematiky či směřování vlastní argumentační linie.

8.1.2 Definici přednese na začátku svého projevu premiér.

8.1.3 Definice by měla:

a) Mít jasnou a logickou vazbu na téma debaty, tzn., že průměrný "rozumný" člověk by navrženou souvislost mezi definicí přednesenou premiérem a tématem debaty akceptoval.

b) Být formulována tak, aby nebyla truistická (platná sama o sobě). Definice je truistická, pokud argumentační linie říká, že by něco mělo, či nemělo být uděláno, a neexistuje žádná rozumná pochybnost, že by tomu tak být nemělo. Nebo pokud definice konstatuje, že něco existuje, nebo ne, a rovněž není relevantní argument, který by to mohl zpochybnit.

3/ Vždy reflektovat reálný čas, tzn., že nemůže situovat debatu do minulosti či budoucnosti.

4/ Být férová, tzn., neměla by nadměru zužovat debatu na příliš konkrétní geografickou či politickou lokalitu, o které se nepředpokládá, že by o ní účastník debaty měl či mohl mít povědomí (To platí zvláště při mezinárodních setkáních.).

5/ Být sestavena tak, aby nevyžadovala po debatujících nějakou speciální znalost. Speciální znalost je taková, kterou mají pouze odborníci v daném oboru.

8.2 Napadení definice

8.2.1 Předseda opozice smí definici napadnout, pokud tato porušuje ustanovení 8.1.3 těchto pravidel. Předseda opozice musí jasně říct, že definici napadá a také uvést jasné důvody, proč definici napadá.

8.2.2 Předseda opozice musí nahradit napadenou definici definicí vlastní. Této definici se pak musí snažit oponovat, jako by to byla definice navržená premiérem.

8.2.3 Definici smí napadnout vždy první mluvčí týmu. Pokud tak neučiní, nemůže již tým definici napadnout.

8.3 Posuzování sporu o definice

8.3.1 Rozhodčí by měl považovat definici za „nerozumnou“ všude tam, kde porušuje bod 8.1.3 těchto pravidel. Břemeno důkazu o „nerozumnosti“ definice nese ta strana, která ji za „nerozumnou“ prohlašuje.

8.3.2 Tam, kde je definice zahajujícího vládního týmu „nerozumná“, musí zahajující opoziční tým tuto definici nahradit svou vlastní (která ovšem rovněž nemusí být nutně „rozumná“, a tudíž může být opět některým z týmů napadena).

8.3.3 Když zahajující opoziční tým napadne definici vlády, tak uzavírající vládní tým může:

- a) Odmítnout toto napadení definice a podpořit definici zahajujícího vládního týmu.
- b) Přijmout napadení definice opozičním týmem a prezentovat tedy argumentační linii nekonzistentní s definicí a argumentační linii zahajujícího vládního týmu.
- c) Odmítnout definice obou zahajujících týmů, pokud jsou „nerozumné“ obě (samozřejmě s patřičným zdůvodněním) a nahradit je vlastní alternativní definicí.

8.1.3.4 Když uzavírající vládní tým napadne definice obou zahajujících týmů, uzavírající opoziční tým může:

- a) Odmítnou napadení uzavírající vládní strany a podpořit definici zahajujícího vládního nebo opozičního týmu.
- b) Přijmout napadení uzavírající vládní strany a prezentovat tedy argumentační linii odlišnou od definice a argumentační linie zahajujícího opozičního týmu.
- c) Odmítnout všechny definice dosud v debatě použité (pokud jsou „nerozumné“) a nahradit je alternativní definicí.

9. Obsah

9.1 Význam termínu „obsah“ v debatě

9.1.1 „Obsah“ zahrnuje faktickou část projevu řečníka, tzn. argumenty, které řečník používá k posílení své pozice v debatě a přesvědčení publika.

9.1.2 Obsah zahrnuje argumenty a proces dokazování, příklady, rozbor, fakta a jiné prostředky k posílení argumentační linie. Obsah zahrnuje "pozitivní" argumentaci a dokazování stejně jako rehabilitaci argumentů (argumenty namířené specificky na zpochybnění soupeřovy argumentace). Do obsahu se počítají i faktické připomínky.

9.2 Povinnost přijít s „pozitivní“ (konstruktivní) argumentací

9.2.1 Členové vlády musí (s výjimkou posledního člena vlády) přinést „pozitivní“ (konstruktivní) argumentaci k podpoření tématu. Čtvrtý člen vlády má povoleno rovněž přinést pozitivní argumenty (není to však jeho povinnost).

9.2.2 Členové opozice (s výjimkou posledního člena opozice) musí rovněž přinést „pozitivní“ argumentaci k podpoření tématu. Čtvrtý člen opozice však nesmí přinést již žádný nový argument a může pouze přijít s novou argumentací, kterou použije k přímé rehabilitaci existujících argumentů.

9.3 Podstatné prvky obsahu

9.3.1 *Logický*; argumenty by měly být vytvořeny projevem řečníka.

9.3.2 *Relevantní*; měl by se vztahovat k předmětu sporu debaty, „pozitivní“ argumentace by měla podporovat přednesenou argumentační linii a rehabilitace argumentů by měla zpochybňovat materii přednesenou týmem (týmy) oponentů. Řečník by měl adekvátně dát prioritu dynamickým a důležitým sporům v debatě a věnovat jim dostatečné množství času.

9.3.3 *Konzistentní*; řečník by si měl hlídat, aby přednesené argumenty v rámci jeho řeči byly navzájem v souladu (logické) a aby byly jasné, dobře odůvodněné (přijatelné). Závěr vyvozený z každého argumentu by měl podporovat argumentační linii. Zároveň by měl být projev řečníka v souladu nejenom s argumentací jeho týmu, ale i ostatních členů debatujících na jeho straně, pokud se debata nebude vyvíjet jinak.

9.3.4 Všichni členové sněmovny by měli zodpovědět nejméně 2 faktické připomínky během své řeči a také nabízet připomínky během projevů oponující strany.

9.4 Posuzování obsahu

9.4.1 Projev řečníka by měl být po obsahové stránce přesvědčivý. „Podstatné prvky obsahu“ by měly rozhodčímu pomoci vyhodnotit přesvědčivost a věrohodnost přednesených argumentů.

9.4.2 Obsah by měl být hodnocen z pohledu průměrně „rozumného“ člověka. Rozhodčí by měli analyzovat a hodnotit přednesený obsah bez užití své speciální znalosti vztahující se na předmět sporu v debatě.

9.4.3 Faktické připomínky by měly být posuzovány s ohledem na to, jaký dopad měly na přesvědčivost argumentační linie jak dotazovaného, tak tazatele.

10. Styl

10.1 Význam termínu „styl“ v debatě

10.1.1 Styl je v debatě prezentace řečnického projevu. Je to vystupování, strategie a struktura projevu, které řečník používá, aby posílil svou pozici v debatě a přesvědčil publikum.

10.1.2 Styl je tvořen několika rozdílnými prvky. Některé, ne však všechny, jsou uvedeny níže.

10.2 Podstatné prvky stylu

10.2.1 Podstatné prvky v oblasti stylu zahrnují zrakový kontakt, modulaci hlasu, gesta, jazyk, užívání poznámek či jiné prostředky, které mohou podstatně ovlivnit přesvědčivost projevu řečníka.

10.2.2 Zrakový kontakt obecně pomáhá debatérům přesvědčit posluchače o správnosti toho, co říkají, neboť umožňuje řečníkovi vypadat sebejistěji.

10.2.3 Modulace hlasu je rovněž efektivním nástrojem řečníka, neboť mu pomáhá zdůraznit důležité argumenty a udržet pozornost publika. Zahrnuje výšku, intonaci, rychlost a hlasitost hlasového projevu, jakož i vhodné užití pauzy v řeči. Velmi důležitá je také správná výslovnost bez parazitních prvků řeči.

10.2.4 Gesta a pohyby rukou pomáhají zdůraznit důležité argumenty. Přehnaná gestikulace ovšem může být zneklidňovat či odvádět posluchačovu pozornost, a tak snižovat účinek argumentů samotných. Je dobré dbát na to, aby používaná gesta měla svůj význam. Celkový pohyb řečníka při debatě působí většinou rušivě, nejlépe je pohyb minimalizovat.

10.2.5 Jazyk by měl být jasný a jednoduchý. Používání příliš složitých souvětí nebo odborných výrazů může argument znehodnotit, neboť často u publika způsobuje ztrátu pozornosti.

10.2.6 Užívání poznámek je dovoleno (zakázána jsou však elektronická zařízení), ale řečníci by si měli dát pozor, aby nepoužívali svých poznámek v přehnané míře na úkor dalších důležitých prvků pro hodnocení stylu.

10.3 Podstatné prvky struktury projevu

10.3.1 Mezi podstatné prvky stylu patří rovněž struktura projevu řečníka a struktura projevu celého týmu.

10.3.2 Obsah řeči každého debatujícího musí mít svou strukturu. Řečník by si měl svou řeč dobře uspořádat, aby vylepšil efektivitu svého projevu. Projev každého řečníka by měl:

a) Obsahovat úvod, vlastní argumentaci a vyvození závěru.

b) Navazovat či odrážet strukturu řeči či argumentace předřečníků.

c) Obsahovat logické, nenásilné přechody v řeči a argumentaci spolu se zdůrazněním souvislostí a tvořením logických závěrů.

10.4 Posuzování stylu

10.4.1 Rozhodčí by měli posuzovat podstatné prvky stylu komplexně, aby byli schopni posoudit celkový dopad na řečnickovu přesvědčivost projevu. Rozhodčí by měl také posoudit, zda řečnickova prezentace byla pro celkový dojem z projevu posilující, nebo mu spíše byla na škodu.

10.4.2 Rozhodčí by neměl dovolit, aby osobní zaujatost ve věci sporu ovlivnila jeho rozhodnutí. Debatéři nesmí být diskriminováni na základě jejich náboženství, víry, pohlaví, barvy pleti, národnosti, sexuální orientace, věku, sociálních poměrů nebo tělesného handicapu.

11. Konečné rozhodování debaty

11.1 Rozhodování debaty

Debatu rozhoduje panel rozhodčích v minimálním počtu tří všude tam, kde je to možné. Podmínky rozhodování nižšího počtu rozhodčích stanovuje organizátor soutěže/turnaje.

11.2

Role

rozhodčího

Rozhodčí musí:

a) Projít si průběh debaty s ostatními rozhodčími a podělit se s nimi o své názory na ni.

- b) Určit pořadí týmů.
- c) Udělit týmům a jednotlivým řečníkům odpovídající bodové hodnocení.
- d) Vypsát veškerou dokumentaci vyžadovanou pořadatelem turnaje.
- e) Poskytnout ústní zhodnocení debaty (pokud to organizace soutěže umožňuje).

Panel rozhodčích by se měl shodnout na hodnocení debaty. Rozhodčí se proto musí poradit s ostatními v duchu spolupráce a vzájemného respektu. Hlavní rozhodčí má v případě nerozhodného počtu hlasů rozhodující slovo.

Rozhodčí musí uznat, že ostatní rozhodčí v panelu mohou mít na debatu rozdílný pohled. Měli by proto založit své závěry na těchto pravidlech, abychom omezili jejich subjektivitu a poskytli soutěžícím debatérům konzistentní přístup v hodnocení debat tohoto formátu.

11.3 Základní hodnotící kritéria při rozhodování debaty

Základním kritériem při rozhodování je přesvědčivost. Na rozdíl od jiných debatních forem tým automaticky nevyhrává pouze "zásluhou" druhého týmu (např. proto, že zapomněl reagovat na nějaký argument). Rozhodčí ve svém zhodnocení naopak ocení tým, který lépe „debatoval“, tedy, jehož argumenty i prezentace byly přesvědčivější. Rozhodčí proto bere v úvahu tyto základní oblasti debaty:

- a) Argumentace a analýza problematiky. Páteř každé parlamentní debaty. Tým, jenž přednese koherentní, logickou analýzu, na tom bude rozhodně lépe než ten, který spoléhá jen na nepodložená tvrzení či emotivní projev. Argumenty by měly být jasné, přesvědčivé a vnášející do debaty spor s argumentační linií oponentů.
- b) Dokazování. I když parlamentní debata není primárně založena na důkazech či statistikách apod., jsou i zde tyto nástroje velmi účinnou zbraní. Navíc bez nějakého důkazu bývá argument obvykle slabý a neúplný.
- c) Vyvrácení. Nikdy nelze přednést jen argumenty obhajující vlastní stanovisko. Je nanejvýš důležité konfrontovat argumenty soupeřů a pokud možno je také vyvrátit. Samozřejmě, že jeden nezodpovězený argument neprohraje týmu debatu. Zato většina přesvědčivě napadených, či vyvrácených argumentů soupeře přináší v debatě vítězství.
- d) Uspořádání. Rozhodčí upřednostňují projev, který je jasně strukturován a přehledně přednesen. Rozhodčí také sleduje, kolik času řečník věnoval jednotlivým argumentům a zda tento čas odpovídá důležitosti argumentu.
- e) Styl a rétorika. Způsob, jakým jsou argumenty přednášeny, je nejméně tak důležitý jako argumenty samotné. Plynulý, uhlazený a sebejistý projev udělá na rozhodčího jistě dojem.
- f) Vtip. I humor je důležitou součástí parlamentní debaty a jeho užití přidá debatě na zajímavosti a řečníkovi může zvýšit sebejistotu. Ovšem nesprávné užití vtipu může být i na škodu.

g) Faktické připomínky. Debatér, který často pokládá zajímavé, trefné, rychlé a vtipné připomínky je evidentně oproti ostatním ve výhodě, stejně jako ten, kdo na ně podobným způsobem reaguje.

h) Týmová práce. Od debatérů se očekává, že budou pracovat jako tým, podporovat argumenty svého kolegy a předkládat rozhodčímu společnou, koherentní filosofii týmu. Není nikdy dobré popírat argument svého kolegy.

11.4 Pořadí týmů

11.4.1 Pořadí týmů se určuje od prvního do čtvrtého místa. Tým na prvním místě získá tři body, na druhém místě dva body, na třetím místě bod a poslední tým skončí bez bodového zisku.

11.4.2 Tým může rovněž obdržet nulové bodové hodnocení, dostaví-li se pozdě na debatu (tzn. více než pět minut po ohlášeném začátku debaty).

11.4.3 Tým může také být ohodnocen nulou, pokud rozhodčí jednomyslně dojdou k závěru, že tým, či některý z mluvčích daného týmu, se nepřijatelně dotknul jiného debatéra kvůli jeho víře, pohlaví, barvě pleti, národnosti, sexuálnímu zaměření, věku, sociálním poměrům nebo tělesnému handicapu.

11.4.4 Rozhodčí se musí poradit na konečném pořadí týmů v debatě. Pokud nemohou dojít jednomyslného rozhodnutí, stanoví pořadí většina, která se shodne. Pokud se nenajde ani většina, která by se shodla, určí pořadí hlavní rozhodčí.

11.5 Hodnocení a bodování týmů

Body pro tým rozhodčí získá sečtením bodů jednotlivých řečníků daného týmu. S ostatními rozhodčími se proto (na rozdíl od pořadí týmů) na tomto bodovém ohodnocení nemusí shodnout. Znamky a body týmům by měly být přiřazeny dle pomocné tabulky. (Příloha 1)

11.6 Bodování řečníků

Poté, co se rozhodčí shodnou na pořadí týmů v debatě, může každý z rozhodčích obodovat dle vlastního uvážení výkony jednotlivých řečníků. Body jednotlivcům by měly být přiřazeny dle pomocné tabulky. (Příloha 2)